

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน
กรณีศึกษากลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
**Members Participation in School 4-H Club Group Operation : A Case Study of
Bangkla School 4-H Club, Bungkla Sub-District, Lomsak District,
Phetchabun Province**

ณภัทร ก้านนท์ (Naphat Kanon)* สินีนาถ ขรุทเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khrutmuang Sanserm) **

บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan) ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร (2) การดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร (3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร และ (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 98 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า (1) สมาชิกยุวเกษตรกรมีส่วนของเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 15.81 ปี กว่าครึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ส่วนใหญ่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกเนื่องจากต้องการความรู้ เพราะมาจากครอบครัวเกษตรกร ส่วนใหญ่ติดต่อกับสื่อสารกันเองกับเพื่อนสมาชิก มีความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของโรงเรียนและครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับมาก การสนับสนุนของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมการฝึกอาชีพกับทางโรงเรียน เพราะเห็นว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์ (2) หลังจากร่วมทำกิจกรรมกลุ่มสมาชิกมีความรู้ทางการเกษตร เข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงาน และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการทำกลุ่ม การดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับมาก (3) การมีส่วนร่วมของสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการวางแผน (4) สมาชิกยังมีปัญหาเรื่องการแบ่งหน้าที่ และความสามัคคีในหมู่คณะ สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่จึงมีข้อเสนอแนะว่ากลุ่มต้องมีความสามัคคี และควรมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องให้มากขึ้นด้วย

คำสำคัญ ยุวเกษตรกร การมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านบึงคล้า จังหวัดเพชรบูรณ์

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช nettiw_2548@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช sineenuch.san@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช bumpen.keo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purposes of this research were to study (1) basic individual factor, economic, and social factor of members in School 4-H Club Group (2) members operation in School 4-H Club Group (3) members participation in School 4-H Club Group operation (4) problems and recommendations for School 4-H Club Group operation in Bungkla School.

The population in this study was a number of 98 members of School 4-H Club Group in Bangkla School, Bungkla Sub-District, Lomsak District, Phetchabun Province. Questionnaire was the research instrument for data collection. Statistics used included frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean and standard deviation.

From the study, it was discovered as follows. (1) Proportion of the School 4-H Club Group members, apparently there was male more than female with the average age at 15.81 years. Over half of them studied in Matayom 5 and 6. Most of them applied to be members because they belonged to agricultural family and would like to seek useful knowledge. Most of them contacted and communicated with their member fellows. Their opinion towards support by the School and advisor teacher was at high level, support by their parents was at medium level. Most of the School 4-H Club Group members participated in the School vocational training because they believed the project was helpful for them. (2) After their participation, members acquired knowledge and better understanding in objectives of the operation, understanding in their role about group operation and understanding in group operation at high level. (3) Members participation in School 4-H Club Group was at medium level. Most of them participated most in the group operation next was participation in evaluation and planning. (4) Members still encountered problem on role division and unity in their group. Most of the group members therefore recommended strengthening members be in unity and knowledge transfer should be promoted and passed on from senior to junior generation

Keywords: School 4-H Club, Participation, Bangkla School, Phetchabun Province

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช nettiw_2548@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช sineenuch.san@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช bumpen.keo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ปัจจุบันโลกได้ก้าวเข้าสู่สังคมโลกาภิวัตน์ หรือสังคมโลกที่ไร้พรมแดน ทำให้มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูงมาก สำหรับประเทศไทยได้มีการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลง พบว่ามนุษย์เป็นทั้งสาเหตุ ปัจจัย และผลลัพธ์สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถให้กับเกษตรกรเสียก่อน (ธิดาวดี เหลืองธนะ โภค 2546: 1) เนื่องจากอาชีพการเกษตรนับว่าเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อประเทศไทย มาตั้งแต่ในอดีตและได้สืบทอดต่อมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศทั่วโลกกว่าประเทศไทยเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของโลก เพราะผลิตอาหารหล่อเลี้ยงพลโลกมาหลายทศวรรษ เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ ของสภาพพื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ที่เป็นทั้งอาหารและยา ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรของเกษตรกรหรือยุวเกษตรกรให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่านั้น ย่อมจัดได้ว่าเป็นการเตรียมให้มีความพร้อม และมีประสิทธิภาพสูงในการผลิตของภาคเกษตรกรรม เพื่อให้การผลิตมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้น บุคลากรของเกษตรกรที่ได้รับการฝึกฝนอบรม ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถที่ถูกต้อง ตลอดจนเสริมสร้างลักษณะความเป็นผู้นำที่ดีแล้วจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาในภาคเกษตรกรรม (สราวุฒิ ช่างถม 2543:1) เพราะบุคลากรของเกษตรกร คือเยาวชน ที่ถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต ดังนั้นเยาวชนที่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์เทคโนโลยีเกษตรแผนใหม่ ตลอดจนเสริมสร้างลักษณะความเป็นผู้นำ จะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างรากฐานด้านเศรษฐกิจ และสังคม ให้มั่นคงสามารถเติบโตเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพได้ เยาวชนเกษตรกร จึงถือเป็นผู้ที่มีส่วนกำหนดอนาคตของชาติด้วย (จำรูญ ระวีคำ 2541 : 1)

การที่จะส่งเสริมและพัฒนายุวเกษตรกรให้บรรลุเป้าหมาย จำเป็นจะต้องอาศัยการรวมกลุ่มหรือกระบวนการกลุ่มของยุวเกษตรกร โดยถือว่าเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพของการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของเกษตรกร โดยกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของเกษตรกร ซึ่งเป็นกลุ่มบุคลากรของเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 10 - 30 ปี จำนวนประมาณกลุ่มละ 15-30 คน ที่มีความสมัครใจและมารวมกัน จัดตั้งเป็นกลุ่มยุวเกษตรกรขึ้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในเรื่องการเกษตร การเคหกิจเกษตร และข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และมีความพร้อมในการเป็นผู้นำ ในการที่จะช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และท้องถิ่น ตลอดจนช่วยเหลือประเทศชาติ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา กลุ่ม ยุวเกษตรกร ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535 – 2539) เพื่อที่จะให้การดำเนินงานบังเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม จึงจัดขึ้นของกลุ่มยุวเกษตรกร เป็นกลุ่มที่พัฒนาอันดับที่ 1 หรือกลุ่มยุวเกษตรกรดีเด่น กลุ่มพัฒนาอันดับที่ 2 และอันดับที่ 3 หรือกลุ่มยุวเกษตรกรกำลังพัฒนา (สราวุฒิ ช่างถม 2543: 1)

กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านบึงคล้า เป็นกลุ่มที่เยาวชนมีความสนใจและใส่ใจในการพัฒนาการเกษตรและเล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติมารวมกลุ่มกัน และได้มีการดำเนินงานก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี 2552 โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรอำเภอหล่มสัก และหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอีกหลายหน่วยงาน และมีผลงานการส่งเข้าประกวดมากมาย เช่น ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนภาคเหนือ ประเภทศูนย์การเรียนรู้โครงการอาหาร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

กลางวันแบบยั่งยืน ปี 2552 ได้รับคัดเลือกนำเสนอองค์ความรู้กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้คลีนิกเทคโนโลยีดีเด่น ในงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน ระดับชาติ ปี 2552 กลุ่มยุทธศาสตร์ได้รับการคัดเลือกร่วมพิธีรับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเสด็จเป็นองค์ประธานเปิดงานประชุมวิชาการองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อกท.) ระดับชาติ ครั้งที่ 32 วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554 ที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ โดยได้รับการคัดเลือกให้นำการเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตปุ๋ย และเข้าร่วมจัดนิทรรศการโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน

แม้ว่ากลุ่มยุทธศรกรโรงเรียนบ้านบุงคล้าจะมีผลงานมากมาย แต่ก็ยังไม่ใช้กลุ่มยุทธศรกรที่เข้มแข็งเท่าที่ควร ยังมีปัญหาในการบริหารงานภายในกลุ่มและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาการมีส่วนร่วมของสมาชิก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มในด้านต่าง ๆ ว่าสมาชิกกลุ่มยุทธศรกรโรงเรียนบ้านบุงคล้าให้ความร่วมมือกับการทำงานของกลุ่มหรือให้ความสำคัญกับกิจกรรมของกลุ่ม ยุทธศรกรในระดับใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มยุทธศรกรในโรงเรียน เพื่อเป็นการปรับปรุง การวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สามารถถ่ายทอดให้กับยุทธศรกรรุ่นใหม่ของโรงเรียนบ้านบุงคล้า และอาจขยายผลไปยังโรงเรียนอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกกลุ่มยุทธศรกร 2) การดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยุทธศรกร 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มยุทธศรกร และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธศรกรในโรงเรียนบ้านบุงคล้า

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มยุทธศรกรในโรงเรียนบ้านบุงคล้า ตำบลบุงคล้า อำเภอลำลูกก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 98 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด เพื่อสอบถาม ยุทธศรกรโดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก ยุทธศรกร ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกยุทธศรกรในกิจกรรมกลุ่ม ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกยุทธศรกรในกิจกรรมของกลุ่ม และตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะของสมาชิก ยุทธศรกรในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ผลการวิจัย

**1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกยูวเกษตรกร
 ในโรงเรียนบ้านบึงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์**

1) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล พบว่าสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรมีสัดส่วนเกือบเท่ากัน โดยร้อยละ 51.0 เป็นเพศชาย ร้อยละ 49.0 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 15.81 ปี กว่าครึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สมาชิก ยูวเกษตรกรเกือบครึ่งสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มได้ 1 ปี ส่วนใหญ่จึงมีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่ม สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มโดยเหตุผลที่ต้องการความรู้ และการประกอบอาชีพของ ครอบครัวสมาชิกยูวเกษตรกรกว่าครึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม

2) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ พบว่าหนึ่งในสามของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรได้รับเงินมาโรงเรียนน้อยกว่าวันละ 35 บาท และส่วนใหญ่ไม่มีการออมเงินกับกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน และสมาชิกมีความพึงพอใจกับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่ม ในระดับปานกลาง

3) ข้อมูลทางด้านสังคม พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการติดต่อกับเพื่อนสมาชิกมากที่สุดถึง 8 ครั้ง/สัปดาห์ รองลงมา เป็นการติดติดสื่อสารกับอาจารย์ที่ปรึกษา 5 ครั้ง / สัปดาห์ ส่วนการสนับสนุนจากทางโรงเรียน พบว่าโรงเรียนให้การสนับสนุนในระดับดีมากโดยให้การสนับสนุนด้านความรู้สูงสุด รองลงมาคือการสนับสนุนด้านการเงิน ครูที่ปรึกษาก็ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มในระดับดีมากเช่นกัน ส่วนผู้ปกครองของสมาชิกยูวเกษตรกรก็ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับปานกลาง สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่จึงเข้าร่วมการฝึกอาชีพกับทางโรงเรียน เพราะเห็นว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์

**2. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า
 ตำบล บึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์**

พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกร มีความรู้ทางการเกษตรหลังจากร่วมทำกิจกรรมในระดับปานกลางโดยส่วนใหญ่จะมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด รองลงมา คือ ความรู้เรื่องการปลูกผัก ส่วนใหญ่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ต่อการทำงานกลุ่ม ส่วนการดำเนินงานของกลุ่ม จะมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน มีหัวหน้ากลุ่มย่อยเพื่อเป็นการกระจายอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบมีการนำความรู้ที่ได้จากการร่วมทำกิจกรรมไปสานต่อที่บ้าน สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการทำงานของกลุ่มว่า การดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับที่ดีมาก

**3. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน
 บ้านบึงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์**

1) การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกร ส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกผัก การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเพาะเห็ด การเลี้ยงกบ การทำปุ๋ยหมัก การเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำน้ำหมักชีวภาพ ตามลำดับ

2) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล พบว่า โดยรวมสมาชิกจะมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการวางแผน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

4. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธศาสตร์

- 1) ปัญหา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน มากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผล และปัญหาการวางแผน ตามลำดับ
- 2) ข้อเสนอแนะ สมาชิกยุทธศาสตร์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า กลุ่มต้องมีความสามัคคี บ้างก็ต้องการให้มีการถ่ายทอดความรู้มากขึ้น แนะนำให้กลุ่มมีการจดบันทึกข้อผิดพลาด ควรมีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ที่บ้านให้มากที่สุด เห็นควรให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ และสุดท้ายแนะนำให้มีการศึกษาดูงานต่างจังหวัดเพื่อเพิ่มประสบการณ์

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึง การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์โรงเรียนบ้าน บุ่งคล้า โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ ศึกษาการดำเนินกิจกรรมกลุ่มและการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียนบ้านบุ่งคล้า ผลการศึกษานี้สามารถนำมาอภิปราย โดยแยกเป็นประเด็นไว้ ดังนี้คือ

1. ปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์

1.1 ปัจจัยพื้นฐานด้านบุคคล ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่าสมาชิกยุทธศาสตร์ในโรงเรียน มี

สัดส่วนของเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 51.0 และ 49.0) เพียงเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนชายโรงเรียนบ้านบุ่งคล้าให้ความสนใจกับอาชีพการเกษตรมากกว่านักเรียนหญิง อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าสัดส่วนของนักเรียนหญิงที่ให้ความสนใจกับการทำการเกษตรก็มีจำนวนสูงเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ชิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546: 36) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสมาชิกยุทธศาสตร์ในโรงเรียนร้อยละ 57 เป็นเพศชาย แสดงให้เห็นว่านักเรียนชายส่วนใหญ่มีความสนใจอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านักเรียนหญิง

สมาชิกยุทธศาสตร์ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 อายุระหว่าง 14 - 17 ปี สมาชิกส่วนมากเพิ่งจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มประมาณ 1 ปี เนื่องจากในปีที่ผ่านมาสมาชิกยุทธศาสตร์ ส่วนใหญ่จบการศึกษาและไปศึกษาต่อที่อื่น สมาชิกรุ่นใหม่จึงต้องรับช่วงในการทำกิจกรรมต่อจากรุ่นพี่และรับสมัครรุ่นน้องที่สนใจเข้ามาใหม่ สมาชิกยุทธศาสตร์ส่วนใหญ่สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม เพราะต้องการความรู้ ประกอบกับครอบครัวของสมาชิกกว่าครึ่งประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สมาชิกให้ความสำคัญและรักในอาชีพการเกษตร ต้องการนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพการเกษตรของครอบครัว ประกอบกับการที่กลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกนำความรู้ที่ได้รับจากการร่วมทำกิจกรรมไปสานต่อบ้าน

ซึ่งสอดคล้องกับ ดุจเดี่ยว วงศ์ภักดิ์ (2536 : 40) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธศาสตร์ในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ระยะเวลาของการเป็นสมาชิกของยุทธศาสตร์ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.5 จะเข้าร่วมกลุ่มยุทธศาสตร์เป็นเวลา 1- 2 ปี และ ปวีต ถมยาวิทย์ (2528: 90-91) ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม ยุทธศาสตร์ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า สมาชิกยุทธศาสตร์ในกลุ่มที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่ จะมีอายุระหว่าง 15 -19 ปี และ วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 34) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ จังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยุทธศาสตร์ส่วนใหญ่ต้องการความรู้เพื่อ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ไปประกอบอาชีพเกษตร มีจำนวนร้อยละ 55.9 รองลงมาต้องการมีส่วนร่วมกิจกรรมเกษตรกับเพื่อนสมาชิก ร้อยละ 15.5 และสุดท้าย ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ (2529: 84) ศึกษา เรื่องการยอมรับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี พบว่า อาชีพของสมาชิกเกษตรกรส่วนมากคือ ประกอบอาชีพทางการเกษตรร่วมกับครอบครัว ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีอายุช่วง 14 - 19 ปี ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเกษตรกรรมและต้องการความรู้ไปพัฒนาอาชีพการเกษตรของครอบครัว

1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่าสมาชิกเกษตรกรในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการออมเงินกับทางโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสมาชิกส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของนักเรียนที่อยากให้ทางโรงเรียนมีนโยบายหรือแผนการออมของนักเรียนให้ชัดเจน และสมาชิกมีความพึงพอใจกับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่ม ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่พึงพอใจกับผลตอบแทนที่ไม่เป็นตัวเงิน โดยเฉพาะการได้รับความรู้เกี่ยวกับการเกษตร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของกลุ่มในแต่ละกิจกรรมจะเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ การปลูกผักปลอดสารพิษด้วยวิธีธรรมชาติ การปลูกผักสวนครัว การสาธิตทำนาข้าวอินทรีย์ การผลิตน้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงไส้เดือนเพื่อการผลิตปุ๋ย และการผลิตสารชีวภัณฑ์ ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้สมาชิกกลุ่มให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สมาชิกจึงมีความรู้ในเรื่องนี้มาก สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการทำงานกลุ่มและมีความพอใจกับความรู้ที่ได้รับจากการทำงาน

ซึ่งสอดคล้องกับ กลืน ศรีมงคล (2533: 53-54) ได้กล่าวว่า การที่เกษตรกรมีผลตอบแทนหรือรายได้ที่เกิดจากงานรวม อาจรวบรวมเป็นเงินรายได้ของกลุ่มหลังจากที่แบ่งปันให้สมาชิกแล้ว ซึ่งรายได้นี้จะช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้

1.3 ปัจจัยด้านสังคม ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่าสมาชิกเกษตรกรในโรงเรียนมีการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนสมาชิกมากที่สุด รองลงมา เป็นการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกมีความโอกาสได้พบปะกับเพื่อนสมาชิกด้วยกันมากกว่า ดังนั้นจึงควรมีการจัดประชุมย่อยในแต่ละกลุ่มให้บ่อยขึ้น เพื่อสมาชิกกลุ่มจะได้มีโอกาสได้ติดต่อสื่อสารกับคณะกรรมการ ครูที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมได้บ่อยขึ้น

สมาชิกเกษตรกรส่วนใหญ่ ให้ความคิดเห็นต่อได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียนต่อการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในระดับดีมาก โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านความรู้แก่กลุ่ม และการสนับสนุนด้านการเงิน สำหรับครูที่ปรึกษา สมาชิกเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของครูที่ปรึกษาต่อการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในระดับมากเช่นกัน ผู้ปกครอง ก็ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในระดับปานกลาง สมาชิกเกษตรกรส่วนใหญ่จึงเข้าร่วมการฝึกอาชีพกับทางโรงเรียน เพราะเห็นว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมทางสังคม ทั้ง 3 ส่วน (โรงเรียน ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง) ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม เกษตรกร และสมาชิกส่วนใหญ่ก็เข้าร่วมโครงการฝึกอาชีพด้วย สำหรับสมาชิกส่วนน้อยที่ไม่เข้าร่วมโครงการ อาจเป็นเพราะในอนาคตอยากประกอบอาชีพอื่น หรืออาจไม่ได้มาจากครอบครัวเกษตรกรรม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ซึ่งสอดคล้องกับ ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546: 42-44) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกยุทธศาสตร์ในโรงเรียนร้อยละ 69.3 ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในด้านกำลังใจ ร้อยละ 58.8 ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในด้านอุปกรณ์ และสมาชิกยุทธศาสตร์ในโรงเรียนร้อยละ 64.6 ได้เข้าร่วมกับโครงการฝึกอาชีพ และร้อยละ 35.4 ไม่ได้เข้าร่วมกับโครงการฝึกอาชีพ และสอดคล้องกับ คุณเดีว วงศ์ภักดิ์ (2536: 41) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธศาสตร์ในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.0 ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและครูที่ปรึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การสนับสนุนจากทางโรงเรียน ครูที่ปรึกษา และผู้ปกครอง เป็นแรงผลักดันให้การดำเนินงานของกลุ่มยุทธศาสตร์ประสบความสำเร็จ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มยุทธศาสตร์ของสมาชิกยุทธศาสตร์

พบว่า ในภาพรวม สมาชิกมีความรู้ทางการเกษตรหลังจากร่วมทำกิจกรรมในระดับปานกลางโดยส่วนใหญ่จะมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด รองลงมา คือ ความรู้เรื่องการปลูกผัก ซึ่งแสดงว่า สมาชิกให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสนใจในการทำสวนครัว เพราะส่วนใหญ่การดำเนินงานของกลุ่มจะเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ การปลูกผักปลอดสารพิษด้วยวิธีธรรมชาติ การปลูกผักสวนครัว การสาธิตทำนาข้าวอินทรีย์ การผลิตน้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงไส้เดือนเพื่อการผลิตปุ๋ย และการผลิตสารชีวภัณฑ์ ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้สมาชิกกลุ่มให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สมาชิกจึงมีความรู้ในเรื่องนี้มาก ประกอบกับกลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกนำความรู้ไปสานต่อบ้าน ดังนั้น ที่บ้านของสมาชิกจึงมีการปลูกผักสวนครัวและที่สำคัญสมาชิกส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกผักมากที่สุด และส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเกษตรกร สมาชิกจึงมีความรู้เรื่องการปลูกผักมาก สมาชิกส่วนใหญ่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของกลุ่มยุทธศาสตร์ มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการทำงานกลุ่ม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สมาชิกส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 14 – 17 ปี และมีความสนใจกับการดำเนินงานของกลุ่ม ส่วนการดำเนินงานของกลุ่ม สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการทำงานของกลุ่มว่า การดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับที่ดีมากโดยสมาชิกมีความคิดเห็นต่อการทำงานในด้านมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องสูงสุด รองลงมา คือมีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจการเกษตรและการทำงานกลุ่มค่อนข้างดี อาจเนื่องจากสมาชิกได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นพี่ ประกอบการครูที่ปรึกษาให้การแนะนำ และมาจากครอบครัวเกษตรกร

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระชัย เข้มวงษ์ (2546: 33) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ จังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยุทธศาสตร์ส่วนใหญ่ มีความรู้ด้านการปลูกพืช ร้อยละ 65.8 รองลงมาเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 24.2 และอื่น ๆ ได้แก่ ประมง แปรรูป เคหกิจเกษตร การตลาด ร้อยละ 10 และ ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ (2529: 85) ได้ศึกษา เรื่องการยอมรับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกยุทธศาสตร์ในจังหวัดราชบุรี พบว่าสมาชิกยุทธศาสตร์ได้รับความรู้ทางการเกษตรเรื่องการปลูกผักมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความรู้ที่ ยุทธศาสตร์ได้รับส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่ด้วยความสนใจในการทำกิจกรรมของยุทธศาสตร์ หากยุทธศาสตร์สนใจในกิจกรรมการปลูกผัก ก็จะได้รับความรู้เรื่องการปลูกผักมาก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน

จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของสมาชิกยุทธกรส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการปลูกผัก การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเพาะเห็ด การเลี้ยงกบ การทำปุ๋ยหมัก การเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมสมาชิกยุทธกร 1 คน สามารถมีส่วนร่วมได้มากกว่า 1 กิจกรรม เพราะสมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปลูกผัก จึงทำให้สมาชิกมีความรู้เรื่องการปลูกผักมาก และมีส่วนร่วมในการเลี้ยงปลาดุกด้วย ทั้งนี้อาจแสดงให้เห็นว่า จากความรู้ทางการเกษตรหลังจากทำกิจกรรมสมาชิกมีความรู้เรื่องการประมงน้อย ซึ่งอาจทำให้สมาชิกมีความอยากรู้อยากเห็น หรืออาจเป็นเพราะที่บ้านไม่ได้ทำการประมง จึงทำให้สมาชิกมีความสนใจในเรื่องการประมง จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการเลี้ยงปลามากขึ้น และสมาชิกมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการวางแผน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่มีความสนใจในหลายกิจกรรม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ที่บ้านและสมาชิกส่วนใหญ่เพิ่งเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม ส่วนใหญ่จึงมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่าการประเมินผลและการวางแผน ดังนั้นจึงควรมีการฝึกหรือสนับสนุนให้สมาชิกมีภาวะความเป็นผู้นำมากขึ้น รู้จักการวางแผนในการทำงาน และต้องมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องให้มากขึ้นด้วย

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน

4.1 ปัญหา

จากผลการวิจัย พบว่า สมาชิกยุทธกรส่วนใหญ่มีปัญหาในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบงานเป็นปัญหาที่สมาชิกยุทธกรให้ความเห็นมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาเรื่องความสามัคคีในหมู่คณะและปัญหาเรื่องงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ปัญหาเรื่องการขาดแหล่งความรู้ทางด้านวิชาการ, ปัญหาเรื่องการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มไม่ต่อเนื่องและปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่ม ทำให้การดำเนินงานในบางกิจกรรมไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้เท่าที่ควร ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า การทำงานของกลุ่มยุทธกรยังมีปัญหาในการดำเนินงานอยู่หลายประเด็น โดยเฉพาะประเด็นการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน แสดงให้เห็นว่า แม้สมาชิกจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม แต่ก็ยังขาดความรับผิดชอบและความสามัคคีในหมู่คณะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกยังเป็นวัยรุ่นที่อาจยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง หรืออาจเป็นเพราะสมาชิกส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งอาจจะอยู่ในฐานะที่เลี้ยงหรือให้ค่าปริญญาน้องมากกว่า และอาจต้องเตรียมตัวสอบเพื่อศึกษาต่อ ทำให้การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบไม่เป็นไปตามที่ตั้งไว้ ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาในการดำเนินงานขึ้น ครูที่ปรึกษาไม่ควรปล่อยให้สมาชิกแก้ไขปัญหากันเอง ควรมีการประชุมเพื่อหารือและเร่งแก้ไขปัญหา

4.2 ข้อเสนอแนะ

สมาชิกยุทธกรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า กลุ่มต้องมีความสามัคคี ต้องการให้มีการถ่ายทอดความรู้ในการดำเนินงานกลุ่มจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง หรือจากวิทยากรให้มากขึ้น และกลุ่มต้องมีการจดบันทึกอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ที่บ้านให้มากที่สุด เห็นควรให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ และสุดท้ายแนะนำให้มีการศึกษาดูงานต่างจังหวัดเพื่อเพิ่มประสบการณ์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะความคิดเห็น ที่จะประโยชน์ต่อการดำเนินงานของกลุ่มของสมาชิก ชุมชนเกษตรกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้า เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มของกลุ่มชุมชนเกษตรกร ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มชุมชนเกษตรกร ทั้ง 3 ด้าน คือด้านการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล พบว่า สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มมากที่สุด และปัญหาของสมาชิกส่วนใหญ่ก็มีปัญหาด้านการดำเนินงานมากที่สุดเหมือนกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการประชุมสัมพันธกิจกรรมการดำเนินงานของกลุ่มให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายภายในโรงเรียนและชุมชน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่ยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก รับรู้และเห็นความสำคัญของกิจกรรม และเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วย เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า โรงเรียนบ้านบึงคล้า เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีนักเรียนจำนวนมาก แต่มีนักเรียนที่สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มชุมชนเกษตรกรแค่ 98 คน และสมาชิก ชุมชนเกษตรกรมีสัดส่วนของเพศชายมากกว่าเพศหญิง มาจากครอบครัวเกษตรกร และเป็นนักเรียนที่ใกล้จบการศึกษา

2. ควรฝึกให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการออมหรือควรแบ่งผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มที่เป็นตัวเงินให้กับสมาชิกโดยผ่านการออมทรัพย์ในรูปแบบของสหกรณ์เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า สมาชิกชุมชนเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการออมทรัพย์กับกลุ่ม

3. ควรมีการฝึกหรือสนับสนุนให้สมาชิกมีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ ด้วย เช่นฝึกให้สมาชิกมีภาวะความเป็นผู้นำมากขึ้น สามารถวางแผนการทำงานในอนาคตต่อไปได้ เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า สมาชิกชุมชนเกษตรกรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่า ด้านอื่นๆ

4. ควรมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องให้มากขึ้น เพื่อลดปัญหาการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของชุมชนเกษตรกรรุ่นใหม่ เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า สมาชิกชุมชนเกษตรกรส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. ครูที่ปรึกษาและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรมีการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกกลุ่มให้มากขึ้น และต้องให้ความสำคัญกับปัญหาและเร่งแก้ไข ไม่ควรปล่อยให้สมาชิกแก้ไขกันเอง เพราะอาจจะทำให้การดำเนินงานกลุ่มไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า สมาชิก ชุมชนเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในการทำงาน โดยเฉพาะปัญหาการแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบงานและปัญหาเรื่องความสามัคคีในหมู่คณะ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยต่อไปควรมีการเก็บข้อมูลกลุ่มชุมชนเกษตรกรในโรงเรียนของโรงเรียนอื่นๆ ด้วย เพื่อให้ประเด็นการวิจัยมีความหลากหลาย เนื่องจากการทำวิจัยครั้งนี้ เก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มชุมชนเกษตรกรในโรงเรียนบ้านบึงคล้าเท่านั้น

2. ในการวิจัยต่อไปควรทำการวิจัยแบบผสม โดยศึกษาเชิงคุณภาพร่วมด้วย เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์และชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

3. ควรมีการศึกษาการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อของสมาชิกวุฒยเกษตรกรหลังจากจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ว่าสมาชิกกลุ่มได้นำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปสานต่อเพื่อการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาต่อของสมาชิกส่วนใหญ่เลือกที่จะศึกษาด้านการเกษตรหรือไม่ อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กฐิน ศรีมงคล. (2533). *การส่งเสริมยุวเกษตร*. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- (2541). “แนวทางและขั้นตอนการดำเนินโครงการ ปี 2541 เยาวชนเกษตร” กรมส่งเสริมการเกษตร กลุ่มยุวเกษตรกร. (2555) การดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนบ้านบึงคล้า (แผ่นพับ). เพชรบูรณ์ : โรงเรียนบ้านบึงคล้า.
- จุลทอน สะอาด (2545) "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชุมชน : กรณีศึกษาป่าชุมชนปางสัก ถึงอำเภอแม่ปิง จังหวัดนครสวรรค์" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โครงการ สหวิทยาการ ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จำรูณ ระวีคำ (2541) "การดำเนินงานของกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรชาวไทยพื้นราบและชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ชินรัตน์ สมสืบ. (2539). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ดุจเดี่ยว วงศ์ภักดิ์ (2536) "ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ถวิล ธาราโกชน. (2526). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ธิดาวดี เหลืองชนะโชค (2546) "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปวิต ถมขวิทย์ (2528) "ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปัทมาภรณ์ ดิตตะ (2549) "ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเกษตรของยุวเกษตรกร กลุ่มทำนดสามัคคี จังหวัดราชบุรี" ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ผ่องพรรณ ชัยสาร (2541) "ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

- พิมพ์ชนก เทพโพธา (2550) “การมีส่วนร่วมของเยาวชนในกิจกรรมชุมชนบ้านเด่นห้า อำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศิลปศาสตร์ สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- พิงพิศ คุณพัชร. (2536). *แนวคิดการดำเนินงานกลุ่ม*. กรุงเทพมหานคร
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). *การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร: ไทยอนุเคราะห์ไทย.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531). *การพัฒนาชนบทไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิจิตร อาวะกุล. (2527). *หลักการส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พรินติ้ง เฮาส์.
- วีระชัย เข้มวษ์ (2546) "ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรจังหวัด ราชบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและ นิเทศศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ (2529) "การยอมรับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกยุวเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สราวุธ ช่างถม (2543) "ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดร้อยเอ็ด" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุชา จันทรเฒ. (2533). *จิตวิทยาทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.